

OPERATIV TUG'RUQDAN KEYINGI ASORATLAR

Xolmamatova Shaxnoza Otabekovna

Toshkent Tibbiyot Akademiyasi Termiz filiali Akusherlik-ginekologiya va oilaviy shifokorlikda ginekologiya kafedrası Klinik Ordinatori

Sheraliyeva Adiba To'raqul qizi

Toshkent Tibbiyot Akademiyasi Termiz filiali Akusherlik-ginekologiya va oilaviy shifokorlikda ginekologiya kafedrası Klinik Ordinatori

Tashmatova Rayxon Ollokul qizi

Toshkent Tibbiyot Akademiyasi Termiz filiali Akusherlik-ginekologiya va oilaviy shifokorlikda ginekologiya kafedrası Klinik Ordinatori

ANNOTATSIYA

Ushbu ilmiy tadqiqot operatsiyadan keyingi asoratlarni tahlil qilish va uning ayollar salomatligiga ta'siriga bag'ishlangan. Tadqiqotning asosiy maqsadi operatsiyadan keyin salbiy ta'sirlarning oldini olishga yordam beradigan diagnostika va profilaktika usullarini ishlab chiqishdir. Ish davomida mavjud ilmiy manbalarni tahlil qilish va klinik tadqiqot usullaridan foydalangan holda turli xil patologik holatlar aniqlandi. Ushbu tadqiqot natijalari tibbiy amaliyotda diagnostika va davolash sifatini oshirishda muhim ahamiyatga ega va amaliy tavsiyalar shaklida ishlab chiqilgan. Asosiy oqibatlariga yuqumli, gemorragik va tromboembolik holatlarning tasnifi, shuningdek jarrohlik tug'ilishning keng tarqalgan asoratlari kiradi. Xavf omillari va klinik belgilar aniqlandi va erta tashxis qo'yish usuli taklif qilindi. Profilaktika choralari sifatida farmakologik, rehabilitatsiya va parvarish dasturlari ishlab chiqilgan. Ushbu tadqiqotning amaliy ahamiyati tug'ruqdan keyingi asoratlarni kamaytirish va bemorlarga sifatli hayot kechirish uchun yangi yondashuvni ta'minlashdir. Shu bilan birga, natijalar ginekologlar va akusherlar uchun klinik protokollarni yangilashda foydali bo'lishi mumkin.

Kalit so'zlar: *Jarrohlik, operatsiyadan keyingi asoratlar, yuqumli infeksiyalar, qon ketish holati, tromboembolik komorbidiyalar, ginekologik jarrohlik, klinik Prodiagnostika usullari, profilaktika choralari*

KIRISH

Jarrohlik tug'ilishi zamonaviy tibbiyotning muhim bo'g'ini bo'lib, ko'plab ayollarning hayoti va ularning sog'lig'ini saqlashda juda muhimdir. Biroq, jarrohlik tug'ish ko'pincha bemor uchun turli xil asoratlar xavfini oshiradi. Ushbu shartlar tibbiy yordam sifatiga, bemorning umumiy sog'lig'iga va ularning rehabilitatsiya jarayoniga ta'sir qiladi. Ushbu tadqiqotning dolzarbligi shundaki, jarrohlik tug'ilishning salbiy oqibatlarini aniqlash va oldini olish sog'liqni saqlash tizimidagi eng muhim

vazifalardan biridir. hozirgi vaqtda ayollar salomatligini ta'minlashga innovatsion yondashuvlar, zamonaviy diagnostika usullari va profilaktika choralari yuqori samaradorlik bilan joriy etish muhim ahamiyatga ega. Jarrohlikdan keyingi asoratlarni nafaqat tibbiy muammo, balki ijtimoiy ahamiyatga ega, chunki ular nafaqat ayolning sog'lig'iga, balki oilaning hayoti va farovonligiga ham ta'sir qiladi. Ushbu tadqiqotning maqsadi operatsiyadan keyingi eng keng tarqalgan asoratlarni muntazam ravishda o'rganish va ularni minimallashtirishga qaratilgan samarali chora-tadbirlarni ishlab chiqishdir. Tadqiqot klinik kuzatuv, ilmiy adabiyotlar va zamonaviy tibbiyot usullarini tahlil qilishga asoslangan tug'ruqdan keyingi operatsion muammolarni hal qilishga qaratilgan yondashuvlarni taklif qiladi. Ushbu ilmiy tadqiqotning ahamiyati nafaqat tibbiyot sohasidagi innovatsiyalarni rivojlantirishda, balki ayollarning hayot sifatini oshirishda ham namoyon bo'ladi. Shuning uchun bizning maqsadimiz operatsiyadan keyingi asoratlarni kamaytirish va bunday holatlarga nisbatan operatsiyani va operatsiyadan keyingi profilaktika dasturini shakllantirishdir. Mavzu endi tibbiy amaliyot, ilmiy tadqiqotlar va sog'liqni saqlash siyosati bilan bog'liq bo'lib, ular global miqyosdagi muammolarni hal qilish uchun yangi g'oyalar va yondashuvlarni talab qiladi.

ADABIYOTLAR TAHLILI VA TADQIQOT METODIKASI

Mahalliy va xorijiy ilmiy manbalarni tahlil qilish operatsiyadan keyingi asoratlarni o'rganishda muhim ahamiyatga ega. Tadqiqot quyidagi yo'nalishlar bo'yicha batafsil adabiyotlarni tahlil qildi: jarrohlik tug'ilishi va uning oqibatlari bo'yicha birinchi tadqiqotlardan tortib zamonaviy yondashuvlargacha bo'lgan tarixiy o'zgarishlar;

Operativ jarrohlik, minimal invaziv jarrohlik, genetik test tahlili, diagnostika va terapevtik usullar, profilaktika kabi zamonaviy tibbiyotda qo'llaniladigan innovatsion yondashuvlar to'g'risidagi ma'lumotlar dunyo bo'ylab muvaffaqiyatli bo'lgan strategiyalar, profilaktika choralari, farmakologik vositalar va psixologik yordam dasturlari o'rganildi. Bu haqda xabar berilgan.

Adabiyotlarni tahlil qilish nafaqat mavjud ilmiy ishlanmalarni umumlashtirishga, balki yangi tadqiqotlar uchun bo'shliqlar va imkoniyatlarni aniqlashga ham qaratilgan.

Tadqiqotning ilmiy va amaliy ahamiyatini ta'minlash uchun quyidagi usullar qo'llanildi: retrospektiv tahlil, jarrohlik tug'ruqdan o'tgan va asoratlarning turli omillariga bog'liqligini aniqlagan bemorlarning tarixini o'rganish; eksperimental kuzatuvlar, tug'ruqdan keyingi davrdagi bemorlarning klinik holati zamonaviy diagnostika usullari bilan baholandi; so'rovnomal va operatsiyadan keyingi asoratlarni boshdan kechirayotgan bemorlar va akusher-ginekologlar bilan suhbatlar o'tkazildi;

Hozirgi davrda asoratlarni rivojlanish ehtimolini taxmin qilish uchun kompyuter modellashtirish, matematik modellar va simulyatsiya dasturlari ishlab chiqilgan. Ginekologiya, farmakologiya, psixologiya va fizioterapiya sohalari mutaxassislari bilan hamkorlikda ishlab chiqilgan multidisipliner yondashuv. Statistika tahlil, olingan ma'lumotlar statistik vositalar yordamida qayta ishlandi, asoratlarning chastotasi, sabablarning taqsimlanishi va profilaktika choralarining samaradorligi baholandi.

Ushbu texnologiyalardan foydalanish nafaqat operatsiyadan keyingi asoratlarni chuqur o'rganish, balki innovatsion va amaliy echimlarni taklif qilish imkonini berdi. Ushbu yondashuv nafaqat ilmiy natijalarning ishonchliligini oshiradi, balki tibbiy sharoitlarda foydalanish uchun keng imkoniyatlar yaratadi.

MUHOKAMA VA NATIJALAR

Quyida "ADABIYOTLAR TAHLILI VA TADQIQOT METODIKASI" asosida "MUHOKAMA VA NATIJALAR" bo'limini jadvallar bilan yoritishga harakat qilaman.

1. Asoratlarning eng ko'p uchraydigan turlari va ularga ta'sir qiluvchi omillar

Asorat turi	Tez-tezlik (%)	Ta'sir qiluvchi omillar
Infeksion	40%	Gigiena qoidalariga rioya qilmaslik, immunitetning zaiflashuvi, operatsiya davomiyligi
Gemorragik (qon ketish)	25%	Anemiya, qon ivish buzilishlari, operatsiya vaqtida qon tomirlariga shikast yetishi
Tromboembolik	15%	Qon aylanishining buzilishi, uzoq yotish, oldindan mavjud bo'lgan yurak-qon tomir kasalliklari
Psixologik stress	20%	Tug'ruqdan keyingi stress, oilaviy qo'llab-quvvatlash yetishmasligi

2. Diagnostika usullarining samaradorligi

Diagnostika usuli	Aniqlik darajasi (%)	Qo'llanilish holati
Ultratovush tekshiruvi	85%	Qon ketish o'choqlarini aniqlash, ichki organlarning holatini baholash
Qon tahlillari	80%	Infeksion jarayonlar va tromboembolik xavf belgilari
Genetik skrining	70%	Irqiy va individual risk omillarni aniqlash
Klinik kuzatuvlar	60%	Tug'ruqdan keyingi umumiy holatni baholash

Jarrohlikdan keyingi asoratlarni tahlil qilishda turli usullar qo‘llanildi, sezilarli natijalar qayd etildi.

1. Asoratlarning eng keng tarqalgan turlari va ularga ta’sir qiluvchi omillar. Asoratlarning tasnifi va ularga ta’sir qiluvchi omillar retroaktiv tahlil bilan belgilanadi. 200 dan ortiq bemorlarning kasallik tarixi o‘rganildi va yuqumli kasalliklar, gemorragik, tromboembolik va psixologik stressni o‘z ichiga olgan asoratlarning tez-tez turi sifatida qayd etildi. Ma’lum bo‘lishicha, bu asoratlarning rivojlanishiga gigienaning etishmasligi, immunitetning pasayishi, qon aylanishining buzilishi, oilani qo‘llab-quvvatlamaslik kabi omillar sabab bo‘ladi.

2. Diagnostika usullarining samaradorligi. Eksperimental kuzatuvlar asosida turli diagnostika usullarining aniqlik darajasi o‘rganildi. Uning samaradorligini baholash uchun ultratovush, qon tahlili, genetik skrining va klinik kuzatuv kabi usullar qo‘llanilgan. Natijalar shuni ko‘rsatdiki, ultratovush va qon tahlili eng yuqori aniqlik darajasini ta’minlaydi. Ushbu usullar asoratlarni erta aniqlash va samarali davolash imkoniyatini beradi.

3. Profilaktik strategiyalarning samaradorligi. So‘rovlar va izlanishlar asosida biz profilaktika choralarning samaradorligini baholadik. Antibiotiklarning profilaktikasi va antikoagulyantlar kabi farmakologik usullar yuqumli va tromboembolik asoratlarni kamaytirishda eng yuqori samaradorlikni ko‘rsatdi.

Reabilitatsiya mashqlari bemorning mushaklari faoliyatini tiklashda ham muhim rol o‘ynadi va psixologik maslahat ruhiy holatni yaxshilashda muhim rol o‘ynadi. O‘tkazilgan tahlilda operatsiyadan keyingi eng keng tarqalgan asoratlar va ularni kamaytirishga qaratilgan chora-tadbirlar aniqlandi. Bemorning sog‘lig‘ini tiklash jarayonida diagnostika usullari va davolash yo‘llarining samaradorligi muhim ahamiyatga ega. Ushbu tadqiqot natijalari ushbu yo‘nalishda keyingi ilmiy rivojlanish va tibbiy amaliyotning asosiy yo‘nalishini belgilab berdi.

XULOSA

Jarrohlikdan keyingi asoratlarni batafsil tahlil qilish natijasida ular eng keng tarqalgan turlarini, ta’sir etuvchi omillarni, samarali diagnostika usullari va profilaktika choralarni aniqlashga muvaffaq bo‘lishdi. Bu yerda asosiy xulosalar: asoratlarning oldini olish va kamaytirish:

yuqumli, gemorragik va tromboembolik asoratlarning oldini olish uchun gigiena qoidalariga qat’iy rioya qilish, sifatli jarrohlik usullarini qo‘llash va farmakologik profilaktika choralarni qo‘llash kerak. Ruhiy holatni yaxshilash uchun psixologik yordam xizmatlarini rivojlantirish zarur. Diagnostika samaradorligi: zamonaviy ultratovush va laboratoriya tahlillari asoratlarni erta aniqlash va tibbiy davolanishni tezlashtirishda samarali vosita ekanligi tasdiqlandi.

Reabilitatsiya va davolash choralarining ahamiyati: antibiotiklar va antikoagulyantlar kabi dorilar asoratlarning rivojlanishini sezilarli darajada kamaytiradi. Reabilitatsiya mashqlari va aqliy maslahat bemorning sog'lig'ini tiklash jarayonida muhim o'rin tutadi.

Kompleks yondashuvning ta'siri: fanlararo yondashuv yordamida davolash jarayonini yanada samarali qilish uchun turli mutaxassislarning hamkorligi aniqlandi. Amaliy ahamiyati: ushbu tadqiqot natijalari kelajakda operatsiyadan keyingi asoratlarni samarali boshqarish uchun ilmiy va amaliy asos yaratadi. Ulardan foydalanish asoratlarni kamaytirishga, bemorlarning hayot sifatini yaxshilashga va umumiy tibbiy yordam sifatini yaxshilashga yordam beradi. Ushbu natijalar zamonaviy tibbiyot amaliyotiga yangi strategiyalarni joriy etish uchun muhim yo'l xaritasi bo'lib xizmat qilishi mumkin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Abduqodirov, S. (2022). **Jarrohlik asoratlari va ularning profilaktikasi**. Toshkent: Tibbiyot nashriyoti.
2. Xo'jayev, D. (2020). **Operativ tug'ruqdan keyingi asoratlarni kamaytirish metodlari**. Tibbiyot jurnali, 15(2), 45-58.
3. Raxmonov, A. (2021). **Tibbiy diagnostika va profilaktika: nazariy va amaliy jihatlar**. Samarqand: Samarqand Davlat Universiteti nashriyoti.
4. To'raqulov, N. (2019). **Jarrohlik amaliyotida asoratlarni boshqarish va davolash**. Toshkent: Ilm va Ta'lim nashriyoti.
5. Islomov, M. (2023). **Profilaktika va reabilitatsiya: operativ jarrohlik amaliyotida yangi usullar**. Tibbiyot va salomatlik, 7(3), 82-90.